

TÜRKİYE’DE DEPREMLE İLGİLİ EĞİTİM ALANINA YÖNELİK LİSANSÜSTÜ TEZ ÇALIŞMALARININ ANALİZİ: BİR İÇERİK ANALİZİ

Öğretmen, Ebru GEZER
Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü
ogr.ebru.gezer@ahievran.edu.tr
ORCID ID:0000-0001-7382-1131

Doç. Dr. Yurdal DİKMENLİ
Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Temel Eğitim Bölümü
ydikmenli@ahievran.edu.tr
ORCID ID:0000-0003-3738-3095

ÖZ

Bu çalışmanın amacı depreme yönelik eğitim alanında gerçekleştirilen lisansüstü çalışmalarının genel eğilimlerini belirlemektir. Araştırmada nitel araştırma benimsenerek veri toplama yöntemi olarak doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK) Ulusal Tez Merkezi’nde yer alan yüksek lisans ve doktora tezleri bu araştırmanın veri kaynağını oluşturmaktadır. Deprem anahtar kelimesi tez adı alanında aranarak, YÖK Tez Arama Merkezi veri tabanında yer alan 2000 lisansüstü teze ulaşılmıştır. Konu alanına uygun olan tezlerin belirlenmesi amacıyla konu olarak “eğitim” anahtar kelimesi ile filtreleme yapılmış ve 42 teze ulaşılmıştır. Araştırmada elde edilen veriler betimsel içerik analizi ile incelenmiştir. Elde edilen sonuçlara göre depreme yönelik eğitim alanında gerçekleştirilen tezlerin 2000-2020 yıllarını kapsadığı tespit edilmiştir. Tez yöneticilerinin cinsiyetlerinin çoğunlukla erkek ve akademik unvanlarının Dr. Öğr. Üyesi olduğu belirlenmiştir. Tezlerde kullanılan araştırma yöntemlerinin genellikle nicel tarama deseni olduğu belirlenmiştir. Daha çok anket kullanılarak elde edilen veriler istatistiksel analiz yöntemi ile analiz edilmiştir. Araştırmada sadece Türkiye’de yapılan lisansüstü tezlerin incelenmiş olması nedeniyle depreme ilgili eğitim alanında yurt dışında yapılan tezleri incelemeye yönelik bir çalışma yapılması önerilebilir. **Anahtar Kelimeler:** Deprem, deprem eğitimi, lisansüstü tezler, içerik analizi.

ANALYSIS OF GRADUATE THESIS ON TRAINING AREA FOR EARTHQUAKE IN TURKEY: A CONTENT ANALYSIS

ABSTRACT

The goal of this thesis is to decide the general trends in postgraduate studies carried out in the field of earthquake education. Qualitative research has been implemented and the method of document analysis has been used as a method of data collection. The master's and doctoral theses at the National Thesis Center of the Higher Education Council are the databases for this study. In the thesis title area, the keyword "Earthquake" was searched and 2000 graduate theses were found in the database of the National Thesis Search Centre. To decide theses that are appropriate for the field of study, filtering was carried out using the keyword "education" as a subject and 42 theses were attained finally. Acquired data were analyzed with the descriptive content analysis method. According to the results, the theses published in the area of earthquake education have been determined to cover the years 2000-2020. The gender of the thesis advisors is mostly male and the academic titles are Dr. Fac. member predominantly. The research methods used in these experiments were typically quantitative survey research. For the most part, the data collected using questionnaires are analyzed using a statistical analysis method. Further research is desirable to carry out to analyze the claims put forth in the field of earthquake education abroad since the earthquake-related post-graduate theses, which are conducted only in Turkey were investigated for this study scope.

Keywords: Earthquake, earthquake education, graduate theses, content analysis.

Giriş

Afet, insanlar için fiziksel, ekonomik ve sosyal olarak yıkıcı etkileri olan, günlük hayatı ve insan faaliyetlerini engelleyen, toplumsal bir etki yaratan, doğal, teknolojik ya da insan kaynaklı olaylardır (Ergünay, 1996). Dikmenli ve Gafa’ya (2017) göre, insanlara ve insanların yaşam alanlarına zarar veren her olay afet olarak nitelendirilebilir. Bir olay, insanların ve toplumların günlük hayatlarında herhangi bir olumsuzluk veya engel oluşturmuyorsa bir “afet” olarak adlandırılmaz (Uluğ, 2009). Afetler genel olarak doğal ve beşerî afetler olmak üzere iki sınıfa ayrılmaktadır.

Doğal afetler, ani olarak gerçekleşen doğal olayların, toplumda uzun süre etki bırakan kayıplara yol açması olarak açıklanmaktadır (Scheidegger, 1994). Toplumun baş edemeyeceği, sosyal,

ekonomik ve kültürel faaliyetlerini olumsuz etkileyerek can ve mal kaybına neden olan, doğal etkenlerin neden olduğu tehlikelerden kaynaklanan olaylar “doğal afet” olarak adlandırılmaktadır (Ergünay, 1996). Beklenmedik bir şekilde aniden meydana gelen, çevreyi tahrip eden ve önlenemeyen afetlerdir (Demiröz, 2019, s. 18). Doğal sebeplerle gerçekleşen sel-taşkın ve volkan püskürmeleri “doğal tehlike” olarak adlandırılırken, insanların can ve mal kaybına sebep olması durumunda “afet” olarak adlandırılmaktadır (Şahin ve Sipahioğlu, 2002).

Doğal afetler, jeolojik ve meteorolojik kökenli olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Jeolojik kökenli doğal afetler; deprem, heyelan, erozyon, yanardağ patlamaları, çamur seli, kaya düşmesi gibi yer hareketleri ve yer kabuğuyla ilgili afetlerdir (Şahan, 2019, s. 13). Meteorolojik kökenli doğal afetler ise; sel-su baskınları, aşırı kar, sis, yıldırım düşmesi, fırtına, çığ, don, kuraklık gibi meteorolojik olaylarla ilgili olan afetlerdir (Şahin ve Sipahioğlu, 2002). Meteorolojik afetler hava olaylarının normal değerlerinden sapması ve ekstrem değerlere çıkması ile oluşan olaylardır. Beşerî afetler ise, toplumsal kayıplara, sosyal hayattan uzaklaşmalara, ölüm ve yaralanmalara yol açan, doğayla ilgili olmayan, insan kaynaklı ve insan yaşamını can, mal ve çevre boyutlarıyla etkileyen afetlerdir (Yılmaz, 2003, s.29). İnsanların neden olduğu orman yangınları, tehlikeli madde kazaları, nükleer kazalar, hava kirliliği, su kirliliği, göçler, bulaşıcı hastalıklar, ayaklanmalar, terör vb. olaylar doğal olmayan afetlerdir (Işık, Aydınoğlu, Koç, Gündoğdu, Korkmaz ve Ay, 2012).

Türkiye, jeolojik, jeomorfolojik ve iklim özelliklerinden dolayı doğal afetlerin sıklıkla meydana geldiği bir ülkedir (Aksoy, 2013). Ülkede can ve mal kaybı açısından en fazla yıkıcı etkiye sebep olan afet türü depremlerdir. Afetler nedeniyle yaşanan can kayıplarının %60’ı deprem kaynaklıdır (T.C. Başbakanlık Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD), 2019). Çünkü Türkiye nüfusunun %98’i, ülke topraklarının %92’si deprem riski bulunan alanlarda yaşamaktadır (Özdemir, Ertürk, Güner ve Koca, 2001). Dünyada, Büyük Okyanus Deprem Kuşağı, Alp-Himalaya Deprem Kuşağı ve Atlas Okyanusu Deprem Kuşağı olmak üzere üç önemli deprem kuşağı bulunmaktadır. Türkiye, bu deprem kuşaklarından biri olan Alp-Himalaya Deprem Kuşağında yer almaktadır (Şahin, Doğanay ve Özcan, 2004, s.183). Türkiye’de meydana gelen depremler Atlantik Okyanusu’nun yanlara yayılması ile Afrika-Arabistan levhalarının kuzey-kuzeydoğu yönünde hareket etmesi ile gerçekleşmektedir (Atabey, 2000, 27). Türkiye’de deprem riski yüksek bölgeler; Rodos-Fethiye-Burdur ve Simav-Emet-Gediz-Altıntaş-Afyon boyunca devam etmektedir (Ergin, Güçlü ve Uz,1997).

Türkiye’de depremler sıklıkla yaşana geldiği için ciddi anlamda can ve mal kayıplarına neden olduğu görülmektedir. Buna rağmen ülkemizde tedbir alma ve depremden korunma çalışmalarının yeterliliği ve uygulanabilirliği tartışılmaktadır (Başibüyük, 2004, s.1). Üniversiteler, kamu kurum ve kuruluşları, Kızılay ve sivil toplum kuruluşları depreme yönelik birçok eğitim faaliyeti başlatmışsa da bu konuda bir birlik ve sistematiklik sağlanamamıştır (Ergünay, 2008). Türkiye’de afet yönetimi ve koordinasyonunda 17 Ağustos 1999 Marmara Depremi dönüm noktası olmuştur. Meydana gelen deprem sonrasında afet yönetiminin yetersiz kalması nedeniyle 2009 yılında yeni bir kurumsal yapılanma ile T.C. Başbakanlık Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı kurulmuştur (AFAD, 2014). Depreme yönelik ciddi bir eylem planı hazırlanmış ve uygulamaya konulmaya çalışılmıştır. Bunlar arasında deprem yönetmelikleri değiştirilmiş, yapı denetimi uygulanmaya başlanmış, ekonomik ömrünü tamamlamış binalar kentsel dönüşüm kapsamına alınmış, deprem eğitimine yönelik çalışmalar artırılmış ve depremin zararlarını azaltmaya yönelik bilinçlendirme çalışmaları da yürütülmeye başlanmıştır. Depreme yönelik çalışmaların gelişimi ve değişiminin takip edilmesi, depreme hazırlıklı olmak açısından gerekli ve önemli olduğu söylenebilir.

İlgili alanyazında depremle ilgili yapılan lisansüstü çalışmalarını incelemeye yönelik az sayıda çalışma bulunmaktadır. Afetler konusunda hazırlanan lisansüstü tezlerin incelenmesine yönelik (Dikmenli, Altay, İnaltekin ve Çam, 2019), Türkiye’de doğal afetler üzerine yapılan lisansüstü tezlerin incelenmesine yönelik (Özmen ve Sever, 2019), Deprem Mühendisliği alanında yapılan tezlerin (Martin, 1969) ve deprem eğitimine yönelik 2004-2014 yılları arasında yayınlanan makale ve yüksek lisans tezlerini inceleyen bir çalışma bulunmaktadır (Cin, 2016). Türkiye’de depremle ilgili eğitim alanında yapılmış olan lisansüstü çalışmaları incelemeye yönelik güncel bir çalışma bulunmamaktadır.

Bu nedenle bu konuda gerçekleştirilen lisansüstü çalışmaların incelenmesi ve takip edilmesinin gerektiği söylenebilir. Bir alana yönelik gerçekleştirilen çalışmaların bir bütün olarak incelenmesi ve değerlendirilmesi ilerleyen zamanlarda yapılacak çalışmalara yol göstermesi açısından önemlidir (Kahyaoğlu, 2016, s. 51). Bu bağlamda depremle ilgili eğitim alanında gerçekleştirilen lisansüstü tezleri incelemeyi amaçlayan bu araştırma, gelecekteki çalışmalara kaynaklık ve öncülük edeceği düşünülerek, alanda ilk çalışma olması nedeniyle literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Çalışmanın amacı depreme yönelik eğitim alanında gerçekleştirilen lisansüstü çalışmalarının genel eğilimlerini belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda lisansüstü tez çalışmalarının tez yazarı cinsiyeti, tez danışmanı cinsiyeti, tez danışmanı unvanı, yayın yılı, üniversite, enstitü, bilim alanı, konu alanı, araştırma yöntemi, veri toplama yöntemi, veri analiz yöntemi, örneklem türü, örneklem grubu ve örneklem sayısına göre nasıl bir dağılım gösterdiği belirlenmeye çalışılmıştır.

Yöntem

Bu çalışmada nitel araştırma yöntemi benimsenerek veri toplama yöntemi olarak doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Nitel araştırmacılar konuya yönelik bütünsel bir resim elde etmeyi amaçlamaktadır. Nitel araştırmalarda, metin ve imgesel veriler temel alınarak, özgün veri analiz basamakları kullanılmaktadır (Dede, 2017, s.186). Doküman incelemesi ise araştırılan konu hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analiz edilmesi ile gerçekleştirilmektedir. Doküman incelemesi tek başına bir araştırma yöntemi olarak veya farklı nitel yöntemlerin kullanıldığı araştırmalarda veri kaynağı olarak kullanılabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2018, s.189).

Veri Kaynağı

Dokümanlar, nitel araştırmaların önemli bilgi kaynağı olup, etkili kullanılmalıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2018, 190). Patton'a (2002) göre çalışma alanına uygun olarak elde edilen dokümanlar birer veri kaynağıdır. Eğitim alanında yapılan bütün tez çalışmaları, bu araştırmanın evrenini oluşturmaktadır. Evrenin tamamına ulaşılması hedeflendiği için örneklem alınmamıştır. Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK) Ulusal Tez Merkezi'nde yer alan yüksek lisans ve doktora tezleri bu araştırmanın veri kaynağını oluşturmaktadır. "Deprem" anahtar kelimesi tez adı alanında aranarak, YÖK Tez Arama Merkezi veri tabanında yer alan 2000 lisansüstü teze ulaşılmıştır. Konu alanına uygun olan tezlerin belirlenmesi amacıyla konu olarak "eğitim" anahtar kelimesi ile filtreleme yapılmış ve 42 teze ulaşılmıştır (Tablo 1). Bu tezlerinden birine YÖK tez merkezinde yeterli bilgiye ulaşılmadığı için hiçbir tezin inceleme dışında kalmaması adına İstanbul Üniversitesi Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı'na ait (<http://nek.istanbul.edu.tr:4444/ekos/TEZ/36306.pdf>) adresden ulaşılarak incelenmiştir.

Veri Analizi

Araştırmada elde edilen veriler betimsel içerik analizi ile incelenmiştir. Betimsel içerik analizi çalışmalarının amacı birbirinden bağımsız çalışmaları inceleyerek alandaki genel eğilimleri belirlemektir (Selçuk, Palancı ve Dündar, 2014). Öncelikle araştırmada elde edilen veriler, tez adı yerine kullanılmak üzere "T1, T2, T3...T42" olarak kodlanmıştır. Lisansüstü tezlerin tez yazarı cinsiyeti, tez danışmanı cinsiyeti, tez danışmanı unvanı, yayın yılı, üniversite, enstitü, bilim alanı, konu alanı, araştırma yöntemi, veri toplama yöntemi, veri analiz yöntemi, örneklem türü, örneklem grubu ve örneklem sayısını belirlemek üzere araştırmacılar tarafından hazırlanan ve 14 bölümden oluşan "Tez Sınıflama Formu" kullanılmıştır. Formun güvenilirliğini sağlamak için iki araştırmacı tarafından yapılan sınıflama karşılaştırılmıştır. İki sınıflama arasında farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla uzlaşma katsayısı hesaplanmıştır. Miles ve Huberman (1994) tarafından önerilen "görüş birliği" / "görüş ayrılığı" formülü kullanılmıştır. Buna göre; Güvenirlik = (Görüş Birliği / Görüş Birliği + Görüş Ayrılığı) X 100 formülü kullanılarak yeterli güvenirlilik katsayısına (.93) ulaşılmıştır. Dolayısıyla araştırmacılar tarafından yapılan sınıflamalar arasında tutarlılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmada ulaşılan her bir tez, “Tez Sınıflama Formu” dikkate alınarak derinlemesine incelenmiş ve lisansüstü tez çalışmalarının tez yazarı cinsiyeti, tez danışmanı cinsiyeti, tez danışmanı unvanı, yayın yılı, üniversite, enstitü, bilim alanı, konu alanı, araştırma yöntemi, veri toplama yöntemi, veri analiz yöntemi, örneklem türü, örneklem grubu ve örneklem sayısına göre dağılımlarına yönelik elde edilen bulgular frekans ve yüzde verilerek analiz edilmiştir.

Araştırma Etiği

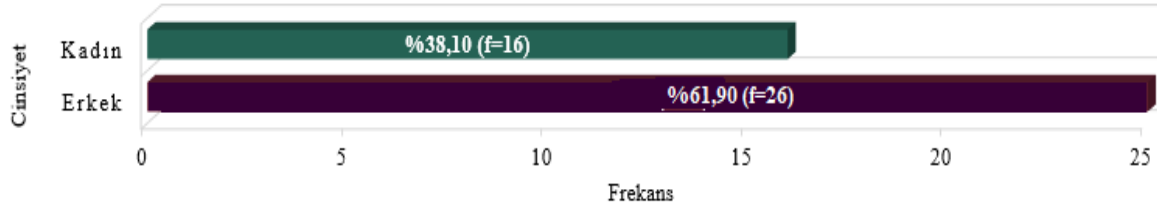
Bu çalışma daha önce tamamlanan lisansüstü tezler doküman incelemesi yöntemiyle yürütüldüğü için etik kurul kararı gerekmemektedir.

Bulgular

Çalışmanın bu bölümünde depremle ilgili eğitim alanında yapılan lisansüstü tez çalışmalarının tez yazarı cinsiyeti, tez danışmanı cinsiyeti, tez danışmanı unvanı, yayın yılı, üniversite, enstitü, bilim alanı, konu alanı, araştırma yöntemi, veri toplama yöntemi, veri analiz yöntemi, örneklem türü, örneklem grubu ve örneklem sayısına göre dağılımlarına yönelik bulgulara yer verilmiştir.

Tez Yazarının Cinsiyetine İlişkin Bulgular

Araştırma kapsamında incelenen lisansüstü tezlerin yazar cinsiyetine ilişkin bulgular Şekil 1’de verilmiştir.

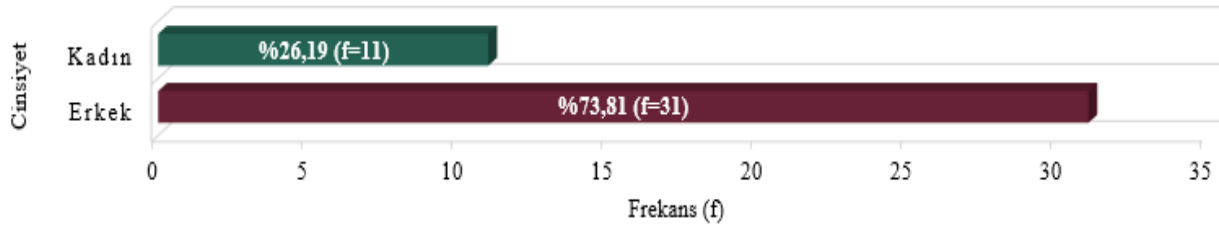

Şekil 1. Tezlerin Yazar Cinsiyetine Göre Dağılımları

Şekil 1’e göre tez yazarlarının cinsiyetlerine ilişkin bulgular incelendiğinde tezlerin %61,90’ının erkek, %38,10’unun ise kadın yazarlar tarafından hazırlandığı görülmektedir. Depremle ilgili eğitim alanında, erkek yazarların (f=26) kadın yazarlara (f=16) oranla daha fazla sayıda çalışmaya sahip oldukları tespit edilmiştir.

Danışman Cinsiyetine İlişkin Bulgular

Araştırma kapsamında incelenen lisansüstü tezlerin, danışman cinsiyetine ilişkin bulgular Şekil 2’de verilmiştir.

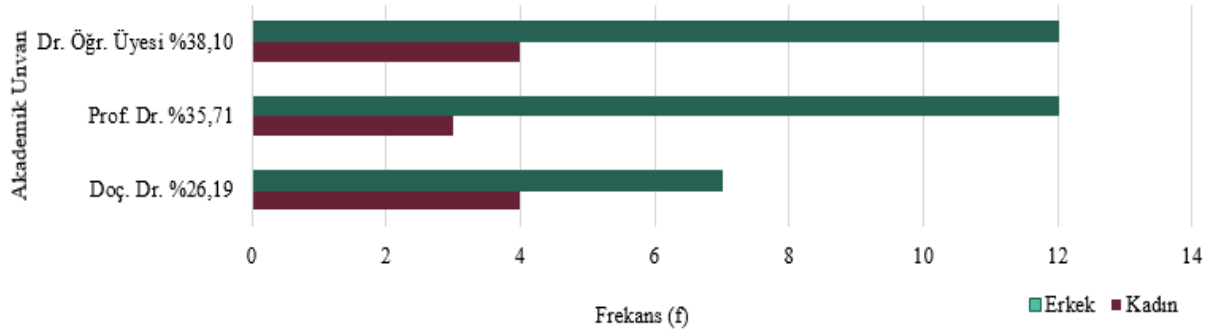

Şekil 2. Tezlerin Danışman Cinsiyetine Göre Oranı

Şekil 2’ye göre danışmanların cinsiyetlerine ilişkin bulgular incelendiğinde tezlerin %73,81’inin erkek, %26,19’unun kadın danışmanlar tarafından yönetildiği görülmektedir. Depremle ilgili eğitim alanında, erkek danışmanların (f=31) kadın danışmanlara (f=11) oranla daha fazla sayıda çalışmaya danışmanlık ettikleri tespit edilmiştir.

Danışmanların Akademik Unvanına İlişkin Bulgular

Araştırma kapsamında incelenen lisansüstü tezlerin, danışmanların akademik unvanlarının cinsiyete göre dağılımlarına ilişkin bulgular Şekil 3'te verilmiştir.

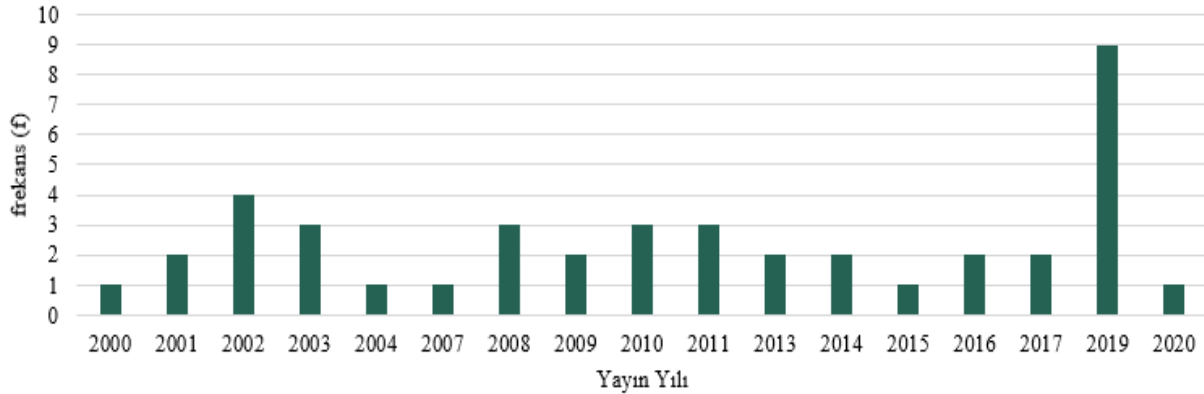

Şekil 3. Danışmanların Akademik Unvanlarının Cinsiyete Göre Dağılımı

Şekil 3'e göre danışmanların akademik unvanları incelendiğinde Dr. Öğr. Üyesi unvanı ile gerçekleştirilen çalışmaların oranı %38,10, Prof. Dr. unvanı ile yönetilen çalışmaların oranı %35,71, Doç. Dr. unvanı ile yönetilen çalışmaların oranı ise %26,19 olduğu görülmektedir. En fazla Dr. Öğr. Üyesi unvanı ile, 12'si erkek, 4'ü kadın danışman tarafından yönetilen tez bulunmaktadır. Prof. Dr. unvanı ile, 12'si erkek, 3'ü kadın danışmanlar tarafından yönetilen tez bulunmaktadır. En az sayıda çalışma ise, 7'si erkek, 4'ü kadın olmak üzere 11 tez Doç. Dr. unvanı ile yönetilmiştir.

Tezlerin Yıllara Göre Dağılımlarına İlişkin Bulgular

Araştırma kapsamında incelenen lisansüstü tezlerin, yayın yıllarına göre dağılımlarına ilişkin bulgular Şekil 4'te verilmiştir.

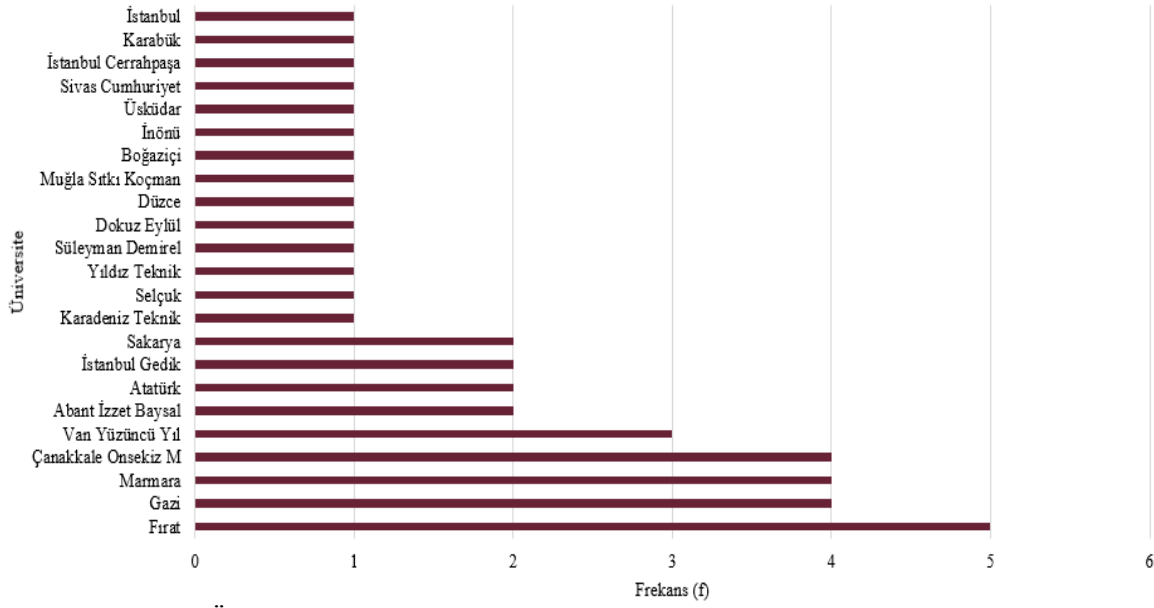

Şekil 4. Tezlerin Yayın Yıllarına Göre Dağılımı

Şekil 4 incelendiğinde, depreme yönelik eğitim alanında gerçekleştirilen tezlerin 2000-2020 yıllarını kapsadığı belirlenmiştir. 20 yıllık bu süreçte 2005, 2006, 2012 ve 2018 yıllarında herhangi bir çalışma yapılmadığı görülmektedir. 2019 yılı, 9 tez ile en fazla tez yayınlanan yıl olduğu tespit edilmiştir. 2002 yılında yayınlanan tezlerin sayısı 4; 2003, 2008, 2010 ve 2011 yıllarında yayınlanan tezlerin sayısı 3; 2001, 2009, 2013, 2014, 2016 ve 2017 yıllarında yayınlanan tezlerin sayısı 2; 2000, 2004, 2007, 2015 ve 2020 yıllarında yayınlanan tezlerin sayısı ise 1 olarak belirlenmiştir.

Tezlerin Üniversitelere Göre Dağılımlarına İlişkin Bulgular

Araştırma kapsamında incelenen lisansüstü tezlerin, üniversitelere göre dağılımlarına ilişkin bulgular Şekil 5'te verilmiştir.

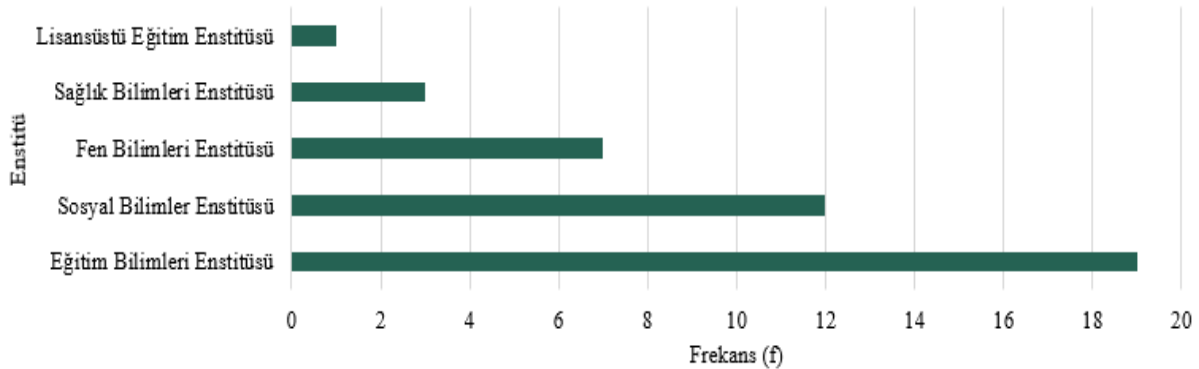

Şekil 5. Tezlerin Üniversitelere Göre Dağılımları

Şekil 5 incelendiğinde, depreme yönelik eğitim alanında gerçekleştirilen tezlerin 23 farklı üniversitede hazırlandığı görülmektedir. En fazla çalışma yapılan üniversitenin %11,90 oranla (f=5) Fırat Üniversitesi olduğu tespit edilmiştir. Gazi Üniversitesi, Marmara Üniversitesi ve Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi’nde ve %9,52 oranla (f=4); Yüzüncü Yıl Üniversitesi’nde %7,14 oranla (f=3); Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Atatürk Üniversitesi, İstanbul Gedik Üniversitesi ve Sakarya Üniversitesi’nde %4,77 oranla (f=2) diğer üniversitelere göre daha fazla sayıda tez yayınlandığı tespit edilmiştir. Karadeniz Teknik Üniversitesi, Selçuk Üniversitesi, Yıldız Teknik Üniversitesi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Düzce Üniversitesi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Boğaziçi Üniversitesi, İnönü Üniversitesi, Üsküdar Üniversitesi, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, İstanbul Cerrahpaşa Üniversitesi, Karabük Üniversitesi ve İstanbul Üniversitesi’nin %2,38 oranla (f=1) diğer üniversitelere göre en az sayıda tez yayınlanan üniversiteler olduğu belirlenmiştir.

Tezlerin Enstitülere Göre Dağılımlarına İlişkin Bulgular

Araştırma kapsamında incelenen lisansüstü tezlerin, enstitülere göre dağılımlarına ilişkin bulgular Şekil 6’da verilmiştir.

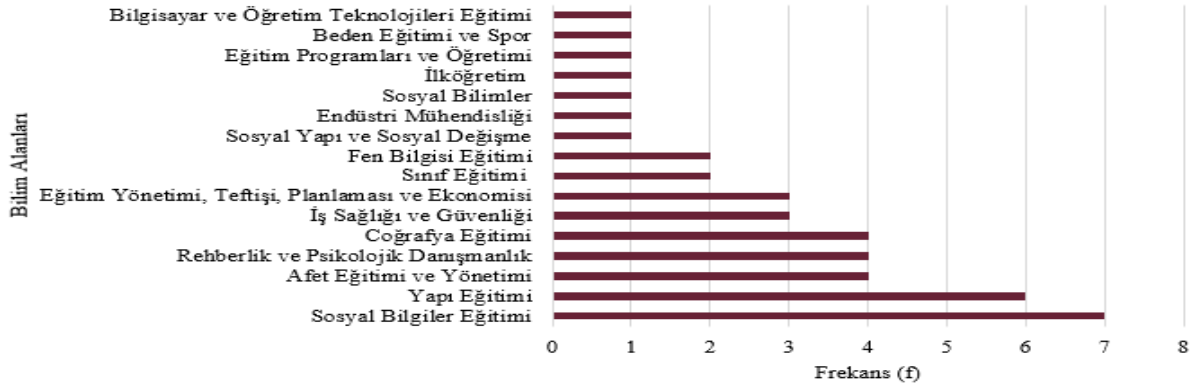
Şekil 6. Tezlerin Enstitülere Göre Dağılımları

Şekil 6 incelendiğinde, depreme yönelik eğitim alanında gerçekleştirilen tezlerin %45,24 oranla (f=19) en fazla Eğitim Bilimleri Enstitüsünde hazırlandığı görülmektedir. Sosyal Bilimler Enstitüsünde %28,57 oranla (f=12), Fen Bilimleri Enstitüsünde %16,67 oranla (f=7) diğer enstitülere göre daha fazla sayıda tez hazırlandığı tespit edilmiştir. Sağlık Bilimleri Enstitüsünde hazırlanan

tezlerin oranı %7,14 (f=3) olarak belirlenmiştir. Lisansüstü Eğitim Enstitüsünün %2,38 oranla (f=1) diğer üniversitelere göre en az sayıda tez hazırlanan enstitü olduğu tespit edilmiştir.

Tezlerin Bilim Alanlarına Göre Dağılımlarına İlişkin Bulgular

Araştırma kapsamında incelenen lisansüstü tezlerin, bilim alanlarına göre dağılımlarına ilişkin bulgular Şekil 7’de verilmiştir.

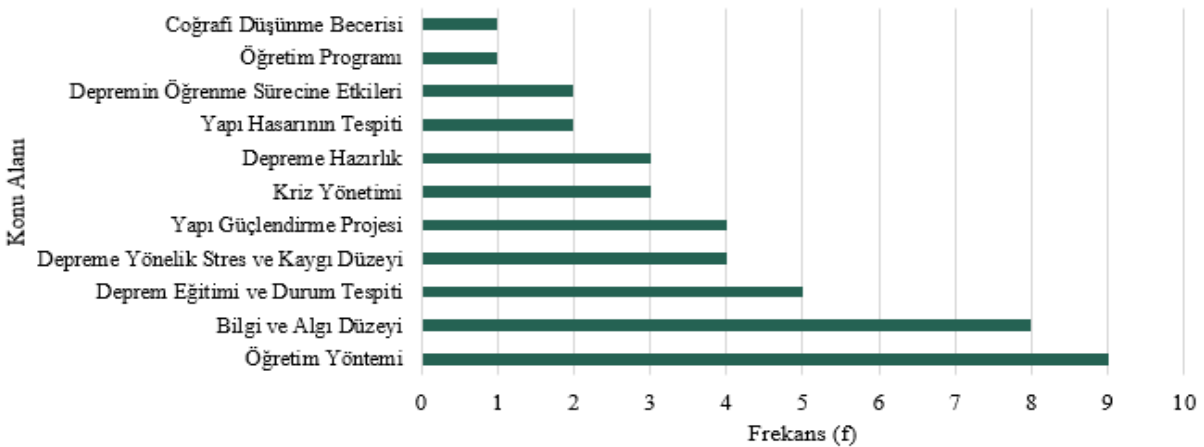

Şekil 7. Tezlerin Bilim Alanlarına Göre Dağılımları

Şekil 7 incelendiğinde, depreme yönelik eğitim alanında gerçekleştirilen tezlerin 16 farklı bilim alanına yönelik olduğu görülmektedir. Diğer bilim alanlarına göre %16,67 oranla (f=7) en fazla sosyal bilgiler eğitimi ve %14,29 oranla (f=6) yapı eğitimi alanlarına yönelik çalışma yapıldığı tespit edilmiştir. Afet eğitimi ve yönetimi, rehberlik ve psikolojik danışmanlık ve coğrafya eğitimi %9,52’lik oranla (f=4) çalışma yapılan alanlardır. İş sağlığı ve güvenliği ile eğitim yönetimi, teftişi, planlaması ve ekonomisi %7,14’lük oranla (f=3) çalışma yapılan alanlardır. Sınıf eğitimi ve fen bilgisi eğitimi %4,77’lik oranla (f=2) çalışma yapılan alanlardır. Sosyal yapı ve sosyal değişme, endüstri mühendisliği, sosyal bilimler, ilköğretim, eğitim programları ve öğretimi, beden eğitimi ve spor öğretmenliği ve bilgisayar ve öğretim teknolojileri eğitimi bilim alanlarının ise %2,38 oranla (f=1) en az sayıda çalışma yapılan alanlar olduğu belirlenmiştir.

Tezlerin Konu Alanlarına Göre Dağılımlarına İlişkin Bulgular

Araştırma kapsamında incelenen lisansüstü tezlerin, konu alanlarına göre dağılımlarına ilişkin bulgular Şekil 8’de verilmiştir.

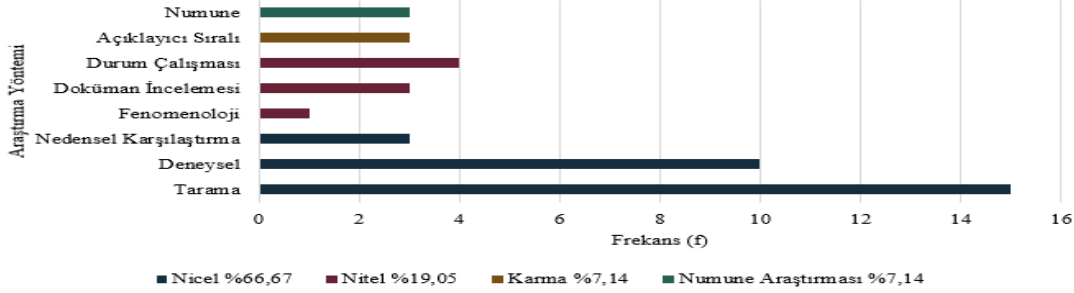
Şekil 8. Tezlerin Konu Alanlarına Göre Dağılımları

Şekil 8 incelendiğinde, depreme yönelik eğitim alanında gerçekleştirilen tezlerin 11 farklı konu alanına yönelik olduğu görülmektedir. Tezlerin, %21,43 oranla en fazla (f=9) öğretim yöntemi ve %19,05 oranla (f=8) bilgi ve algı düzeyini belirlemeye yönelik olduğu görülmektedir. %11,90 oranla (f=5) deprem eğitimi ve durum tespiti, %9,52 oranla (f=4) depreme yönelik stres ve kaygı

düzeyi ile yapı güçlendirme politikası, %7,15 oranla (f=3) kriz yönetimi ve depreme hazırlık, %4,76 oranla (f=2) yapı hasarının tespiti ve depremin öğrenme sürecine etkileri konu alanlarına yönelik olduğu belirlenmiştir. Tezlerin %2,38 oranla (f=1) en az öğretim programı ve coğrafi düşünme becerisi alanlarına yönelik olduğu belirlenmiştir.

Tezlerin Araştırma Yöntemlerine Göre Dağılımlarına İlişkin Bulgular

Araştırma kapsamında incelenen lisansüstü tezlerin, araştırma yöntemlerine göre dağılımlarına ilişkin bulgular Şekil 9’da verilmiştir.

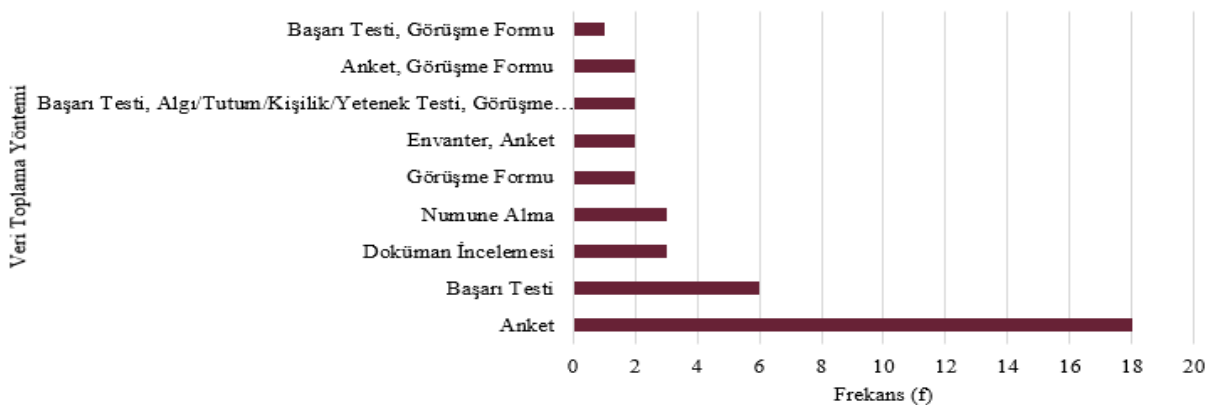

Şekil 9. Tezlerin Araştırma Yöntemlerine Göre Dağılımları

Şekil 9 incelendiğinde, depreme yönelik eğitim alanında gerçekleştirilen tezlerin yöntemlerinin %66,67 oranında (f=28) nicel, %19,05 oranında (f=8) nitel, %7,14 oranında (f=3) karma araştırma ve deneysel araştırma deseninde olduğu görülmektedir. Nicel araştırma desenlerinden tarama araştırmasının (f=15) en fazla tercih edilen desen olduğu tespit edilmiştir. Nicel araştırma desenlerinden deneysel desen (f=10), nitel durum çalışması (f=4), nicel nedensel karşılaştırma (f=3), nitel doküman incelemesi (f=3), karma açıklayıcı sıralı desen (f=3) ve numune araştırması (f=3) diğer araştırma desenlerine göre daha çok tercih edilen araştırmalar olduğu belirlenmiştir. Nitel fenomenoloji deseninin (f=1) ise en az tercih edilen araştırma deseni olduğu belirlenmiştir.

Tezlerin Veri Toplama Yöntemine Göre Dağılımlarına İlişkin Bulgular

Araştırma kapsamında incelenen lisansüstü tezlerin, veri toplama yöntemlerine göre dağılımlarına ilişkin bulgular Şekil 10’da verilmiştir.

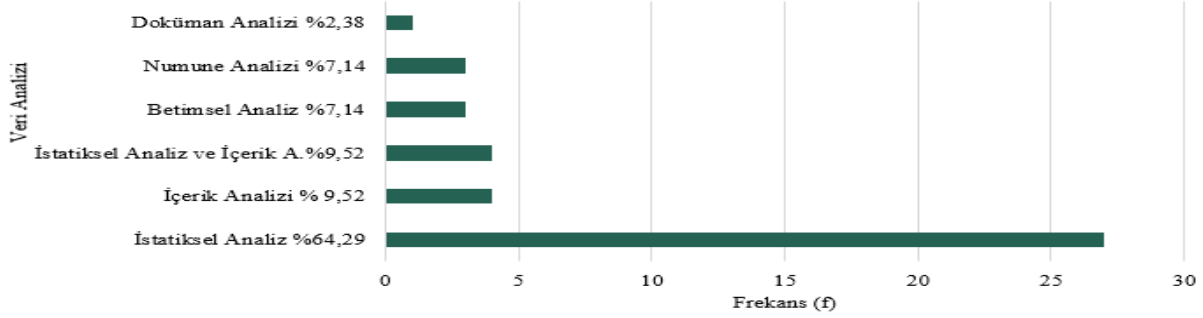
Şekil 10. Tezlerin Veri Toplama Yöntemlerine Göre Dağılımları

Şekil 10 incelendiğinde, depreme yönelik eğitim alanında gerçekleştirilen tez çalışmalarında veri toplama yöntemi olarak %42,86 oranla (f=18) en çok anket tercih edilmiştir. Anketten sonra en çok tercih edilen ikinci veri toplama yönteminin %14,28 oranla (f=6) test olduğu belirlenmiştir. Doküman incelemesi ve numune alma yöntemlerinin %7,14 oranla (f=3) tercih edilen araştırma yöntemleridir. Envanter ve anket, başarı testi, algı / tutum / kişilik / yetenek testi ve görüşme formu,

anket ve görüşme formu %2,38 oranla (f=1) veri toplamak amacıyla aynı araştırmada birlikte kullanılan yöntemlerdir.

Tezlerin Veri Analiz Yöntemine Göre Dağılımlarına İlişkin Bulgular

Araştırma kapsamında incelenen lisansüstü tezlerin, veri analiz yöntemlerine göre dağılımlarına ilişkin bulgular Şekil 11’de verilmiştir.

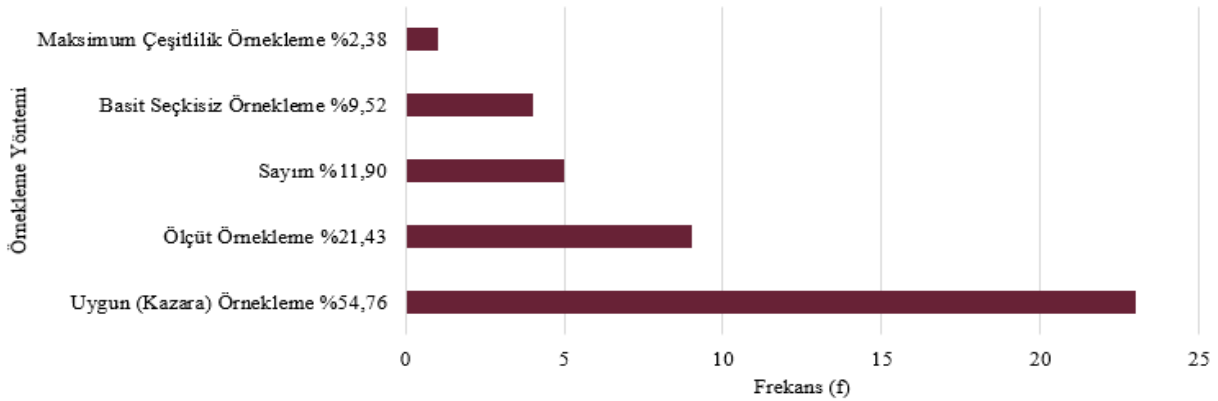

Şekil 11. Tezlerin Veri Analiz Yöntemlerine Göre Dağılımları

Şekil 11 incelendiğinde, depreme yönelik eğitim alanında gerçekleştirilen tez çalışmalarında veri analiz yöntemi olarak %64,29 oranla (f=27) en çok istatiksel analiz yöntemi tercih edildiği görülmektedir. İçerik analizi %9,52 oranla (f=4), istatiksel analiz ve içerik analizi ise %9,52 oranla (f=4) birlikte kullanılmıştır. Betimsel analiz ve numune analizi %7,14 oranla (f=3) kullanılan veri analiz yöntemleridir. Doküman analizi ise %2,38 oranla (f=1) en az kullanılan veri analiz yöntemidir.

Tezlerin Örneklem Türüne Göre Dağılımlarına İlişkin Bulgular

Araştırma kapsamında incelenen lisansüstü tezlerin, örneklem türüne göre dağılımlarına ilişkin bulgular Şekil 12’de verilmiştir.

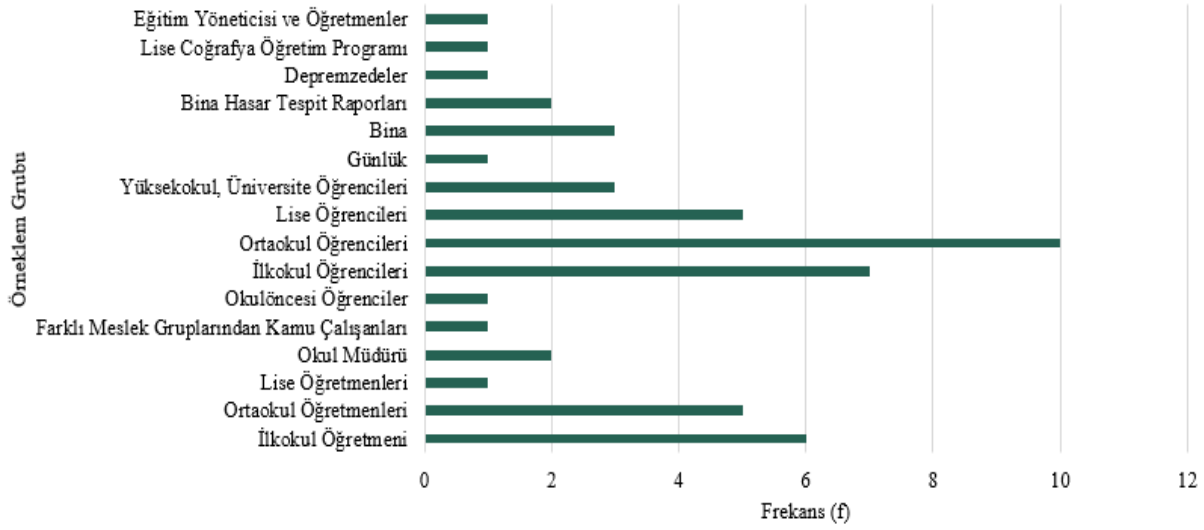

Şekil 12. Tezlerin Örneklem Türüne Göre Dağılımları

Şekil 12 incelendiğinde, depreme yönelik eğitim alanında gerçekleştirilen tez çalışmalarında %54,76 oranla (f=23) en fazla uygun (kazara) örneklem yöntemi kullanıldığı görülmektedir. Ölçüt örneklem %21,43 oranla (f=9), sayım %11,90 oranla (f=5) ve basit seçkisiz örneklem %9,52 oranla (f=4) tercih edilen örneklem yöntemleri oldukları belirlenmiştir. Maksimum çeşitlilik örnekleminin ise %2,38 oranla (f=1) en az tercih edilen örneklem yöntemi olduğu belirlenmiştir.

Tezlerin Örneklem Grubuna Göre Dağılımlarına İlişkin Bulgular

Araştırma kapsamında incelenen lisansüstü tezlerin, örneklem grubuna göre dağılımlarına ilişkin bulgular Şekil 13’te verilmiştir.

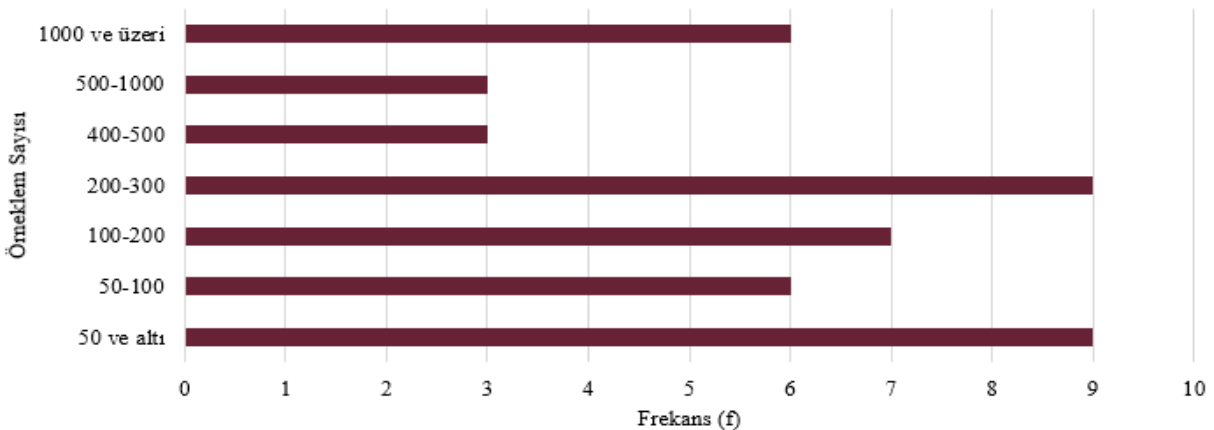

Şekil 13. Tezlerin Örneklem Grubuna Göre Dağılımları

Şekil 13 incelendiğinde, depreme yönelik eğitim alanında gerçekleştirilen tezlerde en fazla çalışma gerçekleştirilen örneklem grubunun %19,52 oranla (f=8) ortaokul öğrencileri ve %17,07 oranla (f=7) ilkokul öğrencileri olduğu görülmektedir. İlkokul öğretmenleri, bina ve lisans öğrencileri %7,31 oranla (f=3) çalışma gerçekleştirilen örneklem grupları olarak belirlenmiştir. Bina hasar tespit raporları, lise öğrencileri %4,88 oranla (f=2) tercih edilen örneklem grupları olmasının yanı sıra ortaokul ve lise öğrencileri, ilkokul ve ortaokul öğretmenleri de %4,88 oranla (f=2) birden fazla örneklem grubu ile gerçekleştirilen çalışmaların bulunduğu belirlenmiştir. Ortaokul öğretmenleri, okul müdürü, lise coğrafya öğretim programı, okul öncesi çocuklar, depremzedeler %2,44 oranla (f=1) tercih edilen örneklem grupları olmasının yanı sıra lise öğrencileri ve coğrafya öğretmenleri; ilkokul öğretmenleri, ortaokul öğretmenleri ve müdürler; beden eğitimi ve spor öğretmenleri %2,44 oranla (f=1) birden fazla örneklem grubu ile gerçekleştirilen çalışmaların bulunduğu belirlenmiştir.

Tezlerin Örneklem Sayısına Göre Dağılımlarına İlişkin Bulgular

Araştırma kapsamında incelenen lisansüstü tezlerin, örneklem sayısına göre dağılımlarına ilişkin bulgular Şekil 14’te verilmiştir.

Şekil 14. Tezlerin Örneklem Sayısına Göre Dağılımı

Şekil 14 incelendiğinde, depreme yönelik eğitim alanında gerçekleştirilen tez çalışmalarından 9’unda 50 ve altında örneklem sayısına ulaşılmıştır. Bunun yanı sıra 200-300 örneklem sayısına ulaşılan tezlerin sayısı da 9 olarak tespit edilmiştir. 50-100, 100-200, 1000 ve üzeri örneklem sayısına

ulaşılan çalışmaların sayısı 6 olarak tespit edilmiştir. 400-500 ve 500-1000 örneklem sayısına ulaşılan çalışmaların sayısı ise 3 olarak tespit edilmiştir.

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Bu çalışma, depreme yönelik eğitim alanında hazırlanan lisansüstü çalışmaların genel eğilimlerini belirlemek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Bu amaç doğrultusunda incelenen 42 tez çalışmasının tez yazarı cinsiyeti, tez danışmanı cinsiyeti, tez danışmanı unvanı, yayın yılı, üniversite, enstitü, bilim alanı, konu alanı, araştırma yöntemi, veri toplama yöntemi, veri analiz yöntemi, örneklem türü, örneklem grubu ve örneklem sayısına göre nasıl bir dağılım gösterdiği belirlenmeye çalışılmıştır.

Depreme yönelik eğitim alanında hazırlanan lisansüstü çalışmaların tez yazarlarının cinsiyetlerine göre dağılımları incelendiğinde erkek araştırmacılar tarafından hazırlanan tez oranının, kadın araştırmacılar tarafından hazırlanan tezlere oranla daha fazla olduğu belirlenmiştir. Bu araştırmada elde edilen sonuçları destekler nitelikte, Özmen ve Sever (2019) tarafından doğal afetler üzerine yapılan çalışmada, tez hazırlayan erkek araştırmacıların sayısının kadın araştırmacı sayısından fazla olduğu belirlenmiştir. Bu sonuçlar, Türkiye genelinde üniversitelerde kayıtlı erkek öğrenci oranının, kadın öğrenci oranından fazla olmasından (Aldırmaz, 2020) kaynaklanabilir. Ayrıca Türkiye’de kadınların okullaşma oranının da bu duruma etki ettiği düşünülmektedir.

Depreme yönelik eğitim alanında hazırlanan lisansüstü çalışmaların tez danışmanlarının cinsiyetlerine göre dağılımları incelendiğinde, erkek danışmanlar yönetiminde hazırlanan tezlerin kadın danışmanlar yönetiminde hazırlanan tezlerden daha fazla olduğu belirlenmiştir. Bu durum, Aldırmaz’ın (2020) çalışmasında tespit edilen Türkiye’de erkek akademisyen sayısının, kadın akademisyen sayısından daha fazla olması sonucuyla açıklanabilir. O’neil ve diğerleri (2019) tarafından yapılan çalışmada ise elde edilen sonuçlara göre 2018 yılına kadar son 30 yılda kadın ve erkek akademisyen sayısı arasındaki fark azalma göstermiş olsa da hâlâ bir eşitlik söz konusu değildir. Bu çalışmadan elde edilen sonuçlarla Türkiye’de görev yapan akademisyenlerin cinsiyet oranlarındaki dağılışı birbirini desteklediği söylenebilir.

Depreme yönelik eğitim alanında hazırlanan lisansüstü çalışmaları yöneten danışmanların akademik unvanları incelendiğinde en fazla Dr. Öğr. Üyesi unvanı ile yönetilen çalışma bulunduğu belirlenmiştir. Bu çalışmaların kadınlara oranla daha çok erkek Dr. Öğr. Üyesi tarafından yönetildiği belirlenmiştir. Prof. Dr. unvanı ile yönetilen çalışmaların oranı, Doç. Dr. unvanı ile yönetilen çalışmaların oranından fazla olduğu belirlenmiştir. Prof. Dr., Doç. Dr. ve Dr. Öğr. Üyesi unvanı ile erkekler tarafından yönetilen tezlerin kadınlar tarafından yönetilen tezlerden fazla olduğu belirlenmiştir. Aldırmaz (2020) tarafından gerçekleştirilen “Türkiye’de Akademiye Cinsiyet Eşit(siz)liği Raporu: 2020”ye göre Türkiye’de erkek Prof. Dr., Doç. Dr., ve Der Öğr. Üyesi unvanlarında bulunan akademisyenlerin oranının, kadınlardan fazla olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuçlar, araştırmada ulaşılan sonuçları destekler niteliktedir. Özmen ve Sever (2019) tarafından doğal afetler üzerine yapılan tezlerin incelendiği çalışmada tez danışmanlarının çoğunlukla Prof. Dr. unvanına sahip olduğu, bunu Dr. Öğretim Üyesi ve Doç. Dr. unvanına sahip olan danışmanların takip ettiği belirlenmiştir. Bu farklılığın sebebi afetlerle ilgili tezlerin daha çok büyük üniversitelerde (Marmara ve Bilkent gibi) tamamlanmış olması akademik kadroların fazla ve üst düzey kadrolardan oluşmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Depreme yönelik eğitim alanında hazırlanan lisansüstü çalışmaların yayın yılı incelendiğinde, 2000-2020 yıllarını kapsadığı belirlenmiştir. Dokuz tez ile 2019 yılı en fazla tez yayınlanan yıl olduğu tespit edilmiştir. 2002 yılında yayınlanan tezlerin sayısı dört; 2003, 2008, 2010 ve 2011 yıllarında yayınlanan tezlerin sayısı üç; 2001, 2009, 2013, 2014, 2016 ve 2017 yıllarında yayınlanan tezlerin sayısı iki; 2000, 2004, 2007, 2015 ve 2020 yıllarında yayınlanan tez sayısı ise bir olarak belirlenmiştir. 20 yıllık bu süreçte 2005, 2006, 2012 ve 2018 yıllarında herhangi bir çalışma yapılmadığı tespit edilmiştir. Dikmenli, Altay, İnaltekin ve Çam (2019) tarafından gerçekleştirilen afetler konusunda hazırlanan lisansüstü tez çalışmalarının genel eğilimlerini belirlemeye yönelik çalışmada ise 1977-

2018 yılları arasında yayınlanan tezler incelenmiştir. En fazla tez yayınlanan yılların 2002, 2010, 2014, 2017 ve 2018 yılları olduğu belirlenmiştir. 1977, 1982 ve 1989 yıllarında yayınlanan tez çalışmalarının ise bulunmadığı belirlenmiştir. Araştırma sonuçlarının, bu çalışmada elde edilen sonuçlardan farklılık göstermesinin nedeni incelenen tezlerin konularının ve yayın yılı aralıklarının farklı olmasından kaynaklanmaktadır. Özmen ve Sever (2019) tarafından 2000-2017 yılları arasında doğal afetler üzerine yapılan tezler incelenmiş ve genel olarak tezlerin 2012’den itibaren arttığı belirlenmiştir. Bu çalışma ile sonuçların farklılık göstermesindeki en önemli neden çalışma yılı üst sınırının örtüşmemesi olarak düşünülebilir. Eğitim alanında depreme yönelik yapılan ilk lisansüstü tez çalışmasının 2000 yılında yayınlanmış olması temel alınarak bu alanda 1999 Marmara Depremi’nden sonra lisansüstü çalışmaların yapılmaya başlandığı söylenebilir. Bu durum meydana gelen büyük ve yıkıcı depremlerden sonra deprem, deprem eğitimi, deprem bilinci ve deprem hazırlığı gibi alanlarda tez çalışmalarının çalışmaların yapıldığı görülmektedir. Ancak 2005, 2006, 2012 ve 2018 yıllarında depremle ilgili eğitim çalışmalarının yapılmadığı görülmektedir. Bu durumdan depremlerden sonra olay taze iken yapılan çalışmaların arttığına, olay soğumaya başladığında ise afet veya depremler bir daha olmayacakmış gibi yanlış algıya kapıldığımızı göstermekte ve çalışmalara ve hazırlıklara ara verildiği veya unutulduğu anlaşılmaktadır. Yine 2019 yılının ilk ayında yaşanan Elazığ depreminin ardından yayınlanan tezlerle, 2019 depreme yönelik eğitim alanında en fazla tez yayınlanan yıl olmuştur. Bu durum bulguları da desteklemektedir. Büyük ihtimalle 2020 İzmir depreminden sonra da bu konuda yapılacak olan çalışmalarda artış olacaktır.

Depreme yönelik eğitim alanında hazırlanan tezlerin 23 farklı üniversitede hazırlandığı görülmektedir. En fazla çalışma yapılan üniversitenin Fırat Üniversitesi olduğu tespit edilmiştir. Gazi Üniversitesi, Marmara Üniversitesi ve Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Atatürk Üniversitesi, İstanbul Gedik Üniversitesi ve Sakarya Üniversitesi’nde diğer üniversitelere göre daha fazla sayıda tez yayınlandığı belirlenmiştir. Karadeniz Teknik Üniversitesi, Selçuk Üniversitesi, Yıldız Teknik Üniversitesi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Düzce Üniversitesi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Boğaziçi Üniversitesi, İnönü Üniversitesi, Üsküdar Üniversitesi, Cumhuriyet Üniversitesi, İstanbul Cerrahpaşa Üniversitesi, Karabük Üniversitesi ve İstanbul Üniversitesi’nin diğer üniversitelere göre en az sayıda tez yayınlanan üniversiteler olduğu belirlenmiştir. Özmen ve Sever (2019) tarafından doğal afetler üzerine yapılan tezlerin incelenmesi amacıyla gerçekleştirilen çalışmada Marmara, Gazi, İstanbul ve Ankara Üniversitelerinde gerçekleştirilen çalışmaların ağırlıkta olduğu belirlenmiştir. Marmara ve Gazi Üniversiteleri iki çalışmada ortak olarak ulaşılan sonuçlardır. Marmara Üniversitesinin ve Gazi Üniversitesinin yanı sıra bu çalışmada eğitim alanında depreme yönelik en fazla çalışma yapılan üniversite olan Fırat Üniversitesinin deprem bölgelerinde bulunmasından kaynaklandığı söylenebilir. Dikmenli, Altay, İnaltekin ve Çam (2019) tarafından gerçekleştirilen afetler konusunda hazırlanan lisansüstü tez çalışmalarının genel eğilimlerini belirlemeye yönelik çalışmada ise Marmara, İstanbul Teknik, İstanbul ve Sakarya Üniversiteleri en fazla tez hazırlanan üniversiteler olarak belirlenmiştir. 1999 Marmara depreminin meydana geldiği bölgede yer alan Marmara Üniversitesinin, bu çalışma ile benzer nitelikte en fazla tez hazırlanan üniversitelerden biri olduğu belirlenmiştir. Bundan dolayı deprem bölgelerinde yer alan üniversitelerde depremle ilgili çalışmaların diğer üniversitelere göre daha fazla gerçekleştirildiği sonucuna ulaşılabılır.

Depreme yönelik eğitim alanında hazırlanan tezlerin en fazla Eğitim Bilimleri Enstitüsünde hazırlandığı belirlenmiştir. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Fen Bilimleri Enstitüsü ve Sağlık Bilimleri Enstitüsü’nde oranla diğer enstitülere göre daha fazla sayıda tez hazırlandığı tespit edilmiştir. Lisansüstü Eğitim Enstitüsünün ise diğer üniversitelere göre en az sayıda tez hazırlanan enstitü olduğu tespit edilmiştir. Özmen ve Sever (2019) tarafından doğal afetler üzerine yapılan tezlerin incelenmesi amacıyla gerçekleştirilen çalışmada en fazla Sosyal Bilimler Enstitüsü’nde lisansüstü tez hazırlandığı belirlenmiştir. Sosyal Bilimler Enstitüsünün Eğitim Bilimleri Enstitülerinden daha eski bir geçmişe sahip olması ve daha geniş bir konu alanına sahip olması nedeniyle fazla sayıda tezi kapsamaması, bu çalışmada elde edilen sonuçları destekler niteliktedir. Lisansüstü eğitim enstitülerinin ise 2018 yılı sonrasında kurulması nedeniyle en az sayıda tez hazırlanan enstitü olduğu söylenebilir.

Depreme yönelik eğitim alanında hazırlanan tezlerin bilim alanlarına göre dağılımları incelendiğinde 16 farklı bilim alanı tespit edilmiştir. Diğer bilim alanlarına göre en fazla sosyal bilgiler eğitimi ve yapı eğitimi alanlarına yönelik çalışma yapıldığı tespit edilmiştir. Afet eğitimi ve yönetimi, rehberlik ve psikolojik danışmanlık, coğrafya eğitimi, iş sağlığı ve güvenliği, eğitim yönetimi, teftişi, planlaması ve ekonomisi, sınıf eğitimi, fen bilgisi eğitimi diğer alanlara göre daha fazla çalışma yapılan alanlardır. Sosyal yapı ve sosyal değişme, endüstri mühendisliği, sosyal bilimler, ilköğretim, eğitim programları ve öğretimi, beden eğitimi ve spor öğretmenliği ve bilgisayar ve öğretim teknolojileri eğitimi bilim alanlarının ise en az sayıda çalışma yapılan alanlar olduğu belirlenmiştir. Dikmenli, Altay, İnaltekin ve Çam (2019) tarafından gerçekleştirilen afetler konusunda hazırlanan lisansüstü tez çalışmalarının genel eğilimlerini belirlemeye yönelik çalışmada 85 farklı bilim alanına yönelik çalışma yapıldığı belirlenmiştir. Bu araştırma ile ortak olarak tespit edilen bilim alanları ise eğitim ve öğretim, sağlık eğitimi, coğrafya, endüstri mühendisliği, beden eğitimi ve spor öğretmenliğidir. Dikmenli, Altay, İnaltekin ve Çam (2019) tarafından tespit edilen bilim alanları ile bu çalışmada tespit edilen bilim alanları arasındaki farklılık bu çalışmada incelenen tezlerin yayın yılının çoğunlukla 2019 olması, fakat Dikmenli, Altay, İnaltekin ve Çam'ın araştırmasında son olarak 2018 yayın tarihli çalışmalara yer verilmesinden kaynaklanmaktadır. En fazla çalışma hazırlanan bilim alanının sosyal bilgileri öğretmenliği olması ise sosyal bilgilerin disiplinlerarası bir bilim alanı olması nedeniyle birçok bilim alanını içermesinden kaynaklanabilir. İkinci olarak en fazla çalışma hazırlanan bilim alanının yapı eğitimi olması depreme yönelik eğitim çalışmalarında bireylerin bilinçlendirilmesinden çok binaların iyileştirilmesi yönünde yapıldığı sonucuna ulaşılabilir.

Depreme yönelik eğitim alanında gerçekleştirilen tezlerin konu alanlarına göre dağılımları incelendiğinde, 11 farklı konu alanına yönelik olduğu belirlenmiştir. Tezlerin, en fazla öğretim yöntemi ile bilgi ve algı düzeyini belirlemeye yönelik olduğu tespit edilmiştir. Deprem eğitimi ve durum tespiti, depreme yönelik stres ve kaygı düzeyi, yapı güçlendirme politikası, kriz yönetimi, depreme hazırlık, yapı hasarının tespiti ve depremin öğrenme sürecine etkilerinin diğer konu alanlarına göre daha fazla çalışma yapılan alanlar olduğu tespit edilmiştir. Öğretim programı ve coğrafi düşünme becerisi alanlarının ise diğer konu alanlarına göre en az çalışma yapılan alanlar olduğu belirlenmiştir. Cin ve Değirmençay (2016) tarafından gerçekleştirilen çalışmada deprem eğitimi ile ilgili araştırmaların konu alanı, bu çalışmada elde edilen sonuçları destekler nitelikte, en fazla depremle ilgili bilgi ve algı düzeyini belirlemeye yönelik olarak tespit edilmiştir. Bu çalışma ile ortak olan diğer konu alanları ise kriz yönetimi, öğretim, programı, öğretim yöntemleri, depreme hazırlık ve kriz yönetimidir.

Depreme yönelik eğitim alanında gerçekleştirilen tezlerin yöntemlerinin dağılımına göre en fazla nicel araştırma yöntemi kullanıldığı belirlenmiştir. Nitel araştırma diğer araştırma desenlerinden daha fazla kullanılan ikinci araştırma yöntemidir. Karma araştırma ve numune araştırması ise diğer yöntemlere göre en az tercih edilen araştırma yöntemleridir. Nicel araştırma desenlerinden tarama araştırmasının en fazla tercih edilen desen olduğu tespit edilmiştir. Nicel araştırma desenlerinden deneysel desen, nitel durum çalışması, nicel nedensel karşılaştırma, nitel doküman incelemesi, karma açıklayıcı sıralı desen ve deneysel araştırma diğer araştırma desenlerine göre daha çok tercih edilen araştırmalar olduğu belirlenmiştir. Nitel fenomenoloji deseninin ise en az tercih edilen araştırma deseni olduğu tespit edilmiştir. Cin (2016) tarafından Türkiye'deki deprem araştırmaları alanındaki yönelimleri belirlemek amacıyla gerçekleştirilen çalışmada araştırmaların çoğunlukla nitel ve nicel araştırma yaklaşımlarının kullanıldığı belirlenmiştir. Karma araştırma yaklaşımının ise en az kullanılan araştırma yaklaşımı olduğu belirlenmiştir. İncelenen çalışmaların 2004-2014 yılları arasında yayınlanan çalışmalar olması dolayısıyla bu araştırma incelenen çalışmaların yayın yılları (2000-2010) aralığında olmasına rağmen Cin (2016) tarafından deprem eğitimi ile ilgili gerçekleştirilen araştırmada tez ve makale çalışmalarının tamamının incelenmesi nedeniyle bu araştırmada elde edilen sonuçlardan farklı olduğu görülmektedir. Depreme yönelik eğitim alanında yapılan araştırmalarda daha çok tarama deseninin kullanılması depremin etkilerini belirlemeye yönelik çalışmalara ağırlık verildiği şeklinde yorumlanabilir.

Depreme yönelik eğitim alanında gerçekleştirilen tez çalışmalarında veri toplama yöntemlerinin dağılımı incelendiğinde en çok anketin tercih edildiği belirlenmiştir. Anketten sonra en

çok tercih edilen veri toplama yöntemleri sırasıyla test, doküman incelemesi ve numune alma yöntemleridir. Envanter ve anket; başarı testi, algı / tutum /kişilik / yetenek testi ve görüşme formu; anket ve görüşme formu veri toplamak amacıyla aynı çalışmada birlikte kullanılan ve çalışmada incelenen tezlerde en az tercih edilen yöntemlerdir. Cin (2016) tarafından Türkiye’deki deprem araştırmaları alanındaki yönelimleri belirlemek amacıyla gerçekleştirilen çalışmada en fazla tercih edilen veri toplama yönteminin anket olduğu belirlenmiştir. Anketlerin büyük örneklere ulaşmada kolaylık sağlaması nedeniyle depreme yönelik bilgi ve algı düzeyini belirleme alanında yer alan çalışmalarda kullanılan başlıca veri toplama yöntemi olduğu söylenebilir.

Depreme yönelik eğitim alanında gerçekleştirilen tez çalışmalarının veri analiz yöntemleri incelendiğinde veri analizinde olarak en çok istatistiksel analiz yöntemi tercih edildiği belirlenmiştir. Sadece içerik analizinin yanı sıra istatistiksel analiz ile içerik analizi birlikte kullanıldığı tezlerin oranı ve betimsel analiz, numune analizi yöntemleri diğer yöntemlere göre tercih edilen veri analiz yöntemleridir. Doküman analizi ise en az kullanılan veri analiz yöntemidir. Cin (2016) tarafından Türkiye’deki deprem araştırmaları alanındaki yönelimleri belirlemek amacıyla gerçekleştirilen çalışmada en fazla tercih edilen veri analiz yöntemi tanımlayıcı istatistik olarak belirlenmiş olup çalışmanın sonuçlarını destekler niteliktedir. Bu tip çalışmalarda genel olarak nicel araştırma yöntemlerinin ağırlıklı olması nedeniyle istatistiksel analiz yönteminin kullanılmış olması kaçınılmaz bir sonuç olarak değerlendirilebilir.

Depreme yönelik eğitim alanında gerçekleştirilen tez çalışmalarında örnekleme grubu incelendiğinde, en fazla ortaokul öğrencileri ve ilkokul öğrencileri ile çalışma yapıldığı belirlenmiştir. İlkokul öğretmenleri, bina, lisans öğrencileri, bina hasar tespit raporları, lise öğrencilerinin örneklem grubuna yönelik çalışmaların olmasının yanı sıra ortaokul ve lise öğrencileri, ilkokul ve ortaokul öğretmenleri birden fazla örneklem grubu ile gerçekleştirilen çalışmaların bulunduğu belirlenmiştir. Ortaokul öğretmenleri, okul müdürü, lise coğrafya öğretim programı, okul öncesi çocuklar, depremzedeler en az sayıda çalışmada örneklem grupları olmasının yanı sıra lise öğrencileri ve coğrafya öğretmenleri; ilkokul öğretmenleri, ortaokul öğretmenleri ve müdürler; beden eğitimi ve spor öğretmenleri birden fazla örneklem grubu ile gerçekleştirilen çalışmaların da az sayıda olduğu belirlenmiştir. Cin (2016) tarafından Türkiye’deki deprem eğitimi araştırmaları alanındaki yönelimleri belirlemek amacıyla gerçekleştirilen çalışmada en fazla tercih edilen örneklem grubu ilköğretim öğrencileri ve sonrasında müdür-öğretmen, lise öğrencileri olarak belirlenmiştir. Çalışmanın sonuçları bu çalışmada ulaşılan sonuçlarla benzer niteliktedir. Bu çalışmada da en fazla çalışma yapılan örneklem grupları ortaokul ve ilkokul öğrencileridir.

Depreme yönelik eğitim alanında gerçekleştirilen tez çalışmalarında örneklem sayısı incelendiğinde, 50 ve altında örneklem sayısına ulaşılan çalışma sayısı ile 200-300 örneklem sayısına ulaşılan tezlerin sayısının en fazla olduğu belirlenmiştir. 50-100, 100-200, 1000 ve üzeri örneklem sayısına ulaşılan çalışmaların sayısı 6 olarak tespit edilmiştir. 400-500 ve 500-1000 örneklem sayısına ulaşılan çalışmaların sayısı ise 3 olarak tespit edilmiştir. Tezlerde ulaşılan örneklem sayısının fazla olması daha çok nicel yöntem kullanılmasından kaynaklanmaktadır. Bu nedenle depreme yönelik eğitim alanında gerçekleştirilen tezlerde geniş örneklem gruplarına ulaşıldığı söylenebilir. Çalışma sonuçlarına bağlı olarak geliştirilen önerileri aşağıdaki gibidir:

- Depremle ilgili eğitim alanına yönelik kadın araştırmacı ve tez danışmanı sayısının erkek araştırmacılardan az olması nedeniyle, kadın araştırmacılar ve danışmanlar tarafından yapılacak araştırmalar, alana farklı bakış açısı getirebilir.
- Depremle ilgili eğitim alanına yönelik lisansüstü çalışmaların yıllara göre istikrarlı bir artış içinde olmadığı belirlenmiştir. Bu nedenle düzenli olarak eğitime yönelik yapılacak çalışmalar ile depreme hazırlıklı olma durumu takip edilerek, kontrol altına alınabilir.
- Uygun (kazara) örnekleme yöntemini kullanan çalışmaların sayısının fazla olması nedeniyle farklı örnekleme yöntemleri kullanılarak çalışma gerçekleştirilebilir. Özellikle maksimum çeşitlilik örnekleme yöntemi ülke genelinde depremle ilgili eğitim alanına yönelik genel eğilimi belirleme çalışması yapılabilir.

- İlkokul ve ortaokul öğrencilerinden oluşan örneklem grubu ile çalışmaların daha çok olması nedeniyle lise ve lisans düzeyinde öğrencilere yönelik çalışmalar gerçekleştirilebilir.
- Araştırmada sadece Türkiye’de yapılan lisansüstü tezlerin incelenmiş olması nedeniyle depremle ilgili eğitim alanında yurt dışında yapılan tezler incelenerek, Türkiye ile karşılaştırmalar yapılabilir.

Tablo 1.

Çalışmada İncelenen Lisansüstü Tezler

Yıl	Tez Adı	Yazar	Danışman	Üniversite	Enstitü	Bilim Dalı
2020	Üniversite öğrencilerinin deprem, yangın ve tahliye konusunda bilgi durum tespitlerinin yapılması	Ayda Çağa	Prof. Dr. Meliha Kırkıncıoğlu	İstanbul Gedik Üniversitesi	Sağlık Bilimleri Enstitüsü	İşçi Sağlığı ve Güvenliği
2019	Karabük ilinde deprem farkındalığı mevcut durumunun ve deprem eğitiminin öğrenciler üzerindeki etkisinin araştırılması	Ömer Kıvrak	Prof. Dr. Filiz Ersöz	Karabük Üniversitesi	Fen Bilimleri Enstitüsü	Endüstri Mühendisliği
2019	Ortaokul 5. sınıf öğrencilerinin depreme yönelik tutum ve akademik başarılarında eğitsel oyunların etkisinin incelenmesi	Emre Erkin	Prof. Dr. Ahmet Evren Erginal	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Afet Eğitimi ve Yönetimi
2019	Ortaokul öğrencilerinin depremle ilgili kavram yanlışlarının araştırılması	Döne Dereli	Doç. Dr. Funda Savaşçı Açıkalın	İstanbul Cerrahpaşa Üniversitesi	Lisansüstü Eğitim Enstitüsü	Fen Bilgisi Eğitimi
2019	Hafif düzeyde zihinsel yetersizliği olan ortaöğretim öğrencilerine yönelik farklı deprem eğitim şekillerinin karşılaştırılması	Gökhan Açıkgöz	Dr. Öğr. Üyesi Murat Tekiner	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Afet Eğitimi ve Yönetimi
2019	2011 yılı Van depremini yaşayan beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin dikkat dağınıklığı durumlarının ve kaygı düzeylerinin incelenmesi	Serkan Şevli	Doç. Dr. Mustafa Atlı	Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi	Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Beden Eğitimi ve Spor
2019	8. sınıf fen bilimleri dersinde tematik stem eğitimi: Deprem örneği	Mustafa Talha Soysal	Doç. Dr. Canan Laçın Şimşek	Sakarya Üniversitesi	Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Fen Bilgisi Eğitimi
2019	Afet eğitim merkezinde simülasyon yöntemi kullanılarak verilen afet ve deprem eğitimlerinin ortaokul öğrencileri üzerindeki etkisinin incelenmesi	Can Şahan	Doç. Dr. Ayten Dinç	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Afet Eğitimi ve Yönetimi
2019	Çanakkale Onsekiz Mart üniversitesi sağlık yüksekokulu 1. sınıf öğrencilerinin deprem bilinci bilgi düzeyi	Mustafa Yükseler	Dr. Öğr. Üyesi Erdem Gündoğdu	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Afet Eğitimi ve Yönetimi
2019	İlköğretim kurumlarında öğrencilerin deprem, yangın ve tahliye konusunda bilgi durum tespitlerinin yapılması	Nevzat Demiröz	Dr. Öğr. Üyesi Meliha Kırkıncıoğlu	İstanbul Gedik Üniversitesi	Sağlık Bilimleri Enstitüsü	İşçi Sağlığı ve Güvenliği
2017	Sosyal bilgiler dersinde deprem konusunun dijital oyunlarla öğretiminin akademik başarıya etkisi	Emrah Doğan	Doç. Dr. Hakan Koç	Cumhuriyet Üniversitesi	Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Sosyal Bilgiler Öğretmenliği
2017	Üç boyutlu oyunla	Murat	Prof. Dr. Atatürk		Eğitim	Bilgisayar ve

	yapılan deprem eğitiminin ilkökul öğrencilerinin akademik başarı ile motivasyonlarına etkisi ve öğrenci görüşleri	Çoban	Yüksel Göктаş	Üniversitesi	Bilimleri Enstitüsü	Öğretim Teknolojileri Eğitimi
2016	Okul öncesi çocuklarda (4-6) deprem, yangın ve tahliye konusunda durum tespitinin yapılması	Funda Doğan	Dr. Öğr. Üyesi Meliha Kırkincioğlu	Üsküdar Üniversitesi	Sağlık Bilimleri Enstitüsü	İşçi Sağlığı ve Güvenliği
2016	Deprem travmasının kuşaklar arası aktarımının ortaokul öğrencileri üzerinden incelenmesi	Lütfiye Balcı	Dr. Öğr. Üyesi Azize Nilgün Canel	Marmara Üniversitesi	Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık
2015	Mevcut betonarme bir binanın 2007 deprem yönetmeliğine göre performansının belirlenmesi ve bir güçlendirme önerisi	Halime Çakar	Prof. Dr. Ömer Keleşoğlu	Fırat Üniversitesi	Fen Bilimleri Enstitüsü	Yapı Eğitimi
2014	8. sınıf öğrencilerinin plaka tektoniği ve deprem kavramlarının anlamlarında kullanılan sabit görsellerin ve animasyonların karşılaştırılması	Ali Söken	Dr. Öğr. Üyesi Devrim Güven	Boğaziçi Üniversitesi	Sosyal Bilimler Enstitüsü	İlköğretim
2014	Eğitim örgütlerinde kriz yönetimi: Van depremi örneği	Osman Ayyürek	Doç. Dr. Hasan Basri Memduhoğlu	Yüzüncü Yıl Üniversitesi	Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi
2013	Van depremini yaşayan üniversite öğrencilerinin travma sonrası stres, travma sonrası büyüme ve umutsuzluk düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi	Ferhat Kardeş	Dr. Öğr. Üyesi Fuat Tanhan	Yüzüncü Yıl Üniversitesi	Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Yapı Eğitimi
2013	2003 Bingöl depremi sonrası Bingöl ilinin hasar durumlarının analizi	Mehmet Temizer	Doç. Dr. Yüksel Esen	Fırat Üniversitesi	Fen Bilimleri Enstitüsü	Yapı Eğitimi
2011	Birinci deprem bölgesi yatılı ilköğretim bölge okul müdürlerinin acil durum yönetimi yeterliliklerinin saptanması	İbrahim Dirim	Prof. Dr. Ahmet Duman	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi
2011	1999 depremleri sonrası Düzce ilinin yeniden yapılanma sürecinin incelenmesi	Emrah Yılmaz	Dr. Öğr. Üyesi Hakan Arslan	Düzce Üniversitesi	Fen Bilimleri Enstitüsü	Yapı Eğitimi
2011	Batman ilindeki yapıların beton kalitesi zemin taşıma gücü ve deprem yönetmeliği açısından incelenmesi	Güneş Demiray Onat	Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Tuğal	Fırat Üniversitesi	Fen Bilimleri Enstitüsü	Yapı Eğitimi
2010	Almanya’da (Bavyera eyaleti) liselerde ve Türkiye’de genel liselerde okutulan coğrafya dersi öğretim programlarında depremlerin yeri	Sema Erdem	Prof. Dr. H. C. İbrahim Atalay	Dokuz Eylül Üniversitesi	Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Coğrafya Öğretmenliği
2010	Ortaöğretim coğrafya dersinde deprem konusunda coğrafi düşünme becerilerinin	Emine Onacak Şenaskan	Dr. Öğr. Üyesi Esin Özcan	Gazi Üniversitesi	Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Coğrafya Öğretmenliği

	ölçülmesi						
2010	İlköğretim 4. sınıf sosyal bilgiler dersinde hava olayları, iklim ve deprem ile ilgili konuların öğretiminde aktif öğrenme yöntemlerinin etkisi	Tuba Soylu Erdoğ	Dr. Öğr. Üyesi Turhan Çetin	Gazi Üniversitesi	Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Sosyal Bilgiler Öğretmenliği	
2009	17 Ağustos ve 12 Kasım 1999 depremlerinin Gölyaka ilçesine bağlı ilköğretim okulları öğrencileri tarafından algılanışı	Melike Faiz	Prof. Dr. Sancar Ozaner	Abant İzzet Baysal Üniversitesi	Sosyal Bilimler Enstitüsü	Sosyal Bilgiler Öğretmenliği	
2009	Batı akdeniz bölgesinde deprem güçlendirmesi yapılan bazı ilköğretim okullarının incelenmesi	Yusuf Tahir Altuncı	Doç. Dr. Celalettin Başyigit	Süleyman Demirel Üniversitesi	Fen Bilimleri Enstitüsü	Yapı Eğitimi	
2008	İlköğretim 5. sınıf sosyal bilgiler dersinin deprem bilinci geliştirmedeki rolüne dair öğretmen görüşleri	Özlem Çakar	Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Köçer	Fırat Üniversitesi	Sosyal Bilimler Enstitüsü	Sosyal Bilgiler Öğretmenliği	
2008	Taşıma gücü zayıf olan zeminlerdeki binaların deprem risk analizi (Elâzığ Örneği)	Yaşar Gülleryüz	Dr. Öğr. Üyesi Ömer Keleşoğlu	Fırat Üniversitesi	Fen Bilimleri Enstitüsü	Yapı Eğitimi	
2008	İlköğretimde sosyal bilgiler dersinde depremle ilgili konuların irdelenmesi	Sibel Altay	Dr. Öğr. Üyesi Oğuz Kantürer	Abant İzzet Baysal Üniversitesi	Sosyal Bilimler Enstitüsü	Sosyal Bilgiler Öğretmenliği	
2007	İlköğretim okul müdürlerinin deprem ile ilgili kriz yönetimine ilişkin yeterlilikleri	Selminaz Adıgüzel	Prof. Dr. Ali İlker Gümüşeli	Yıldız Teknik Üniversitesi	Sosyal Bilimler Enstitüsü	Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi	
2004	3 Şubat 2002 Sultandağı depreminin öğrenciler ve öğrenmeleri üzerindeki etkilerinin değerlendirilmesi	Ahmet Yılmaz	Prof. Dr. Akif Akkuş	Selçuk Üniversitesi	Sosyal Bilimler Enstitüsü	Coğrafya Öğretmenliği	
2003	Türkiye'de ortaöğretim kurumlarında doğal afetler (deprem, kütle hareketleri, volkan, don olayı) konularının öğretiminin değerlendirilmesi	Gonca Taş	Prof. Dr. Cemalettin Şahin	Gazi Üniversitesi	Sosyal Bilimler Enstitüsü	Coğrafya	
2003	Sosyal bilgiler dersinde deprem konusunu işbirlikli öğrenme yöntemi ile öğretimin etkililiğinin araştırılması	Serap Kutay Atar	Prof. Dr. Cemil Öztürk	Marmara Üniversitesi	Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Sınıf Eğitimi	
2003	İlköğretim Sosyal Bilgiler dersinde deprem eğitiminin değerlendirilmesi	Adem Öcal	Doç. Dr. Enver Aydın Kolkusa	Gazi Üniversitesi	Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Sosyal Bilgiler Öğretmenliği	
2002	17 Ağustos Marmara Depremi sonrasında farklı meslek gruplarındaki bireylerde görülen stres yaşantıları ile başa çıkma davranışı	İsmail Hakkı Tomar	Doç. Dr. Yaşar Özbay	Karadeniz Teknik Üniversitesi	Sosyal Bilimler Enstitüsü	Rehberlik ve Psikolojik Danışma	
2002	Depremin ilköğretim öğrencilerinin güdülerini ve başarı-başarısızlık	Ersen Sert	Dr. Öğr. Üyesi Murat İskender	Sakarya Üniversitesi	Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Sosyal Bilgiler	

	yüklemelerini etkileme düzeyi						
2002	İlköğretim okullarında depreme hazırlık eğitimi	Muhammet Baki Minaz	Prof. Dr. Battal Aslan	İnönü Üniversitesi	Sosyal Bilimler Enstitüsü	Eğitim Programları ve Öğretimi	
2002	Olağanüstü durumlarda eğitim, eğitimin problemleri ve çözüm yolları (Marmara depremi, Sakarya örneği, ilk ve ortaöğretim)	İsmail Ünlüer	Prof. Dr. Mehmet Fikret Gezgin	İstanbul Üniversitesi	Sosyal Bilimler Enstitüsü	Sosyal Yapı ve Sosyal Değişme	
2001	Deprem bölgesinde yaşayan ilköğretim birinci kademe öğretmenlerinin stres ile başa çıkma yolları (Sakarya ili örneği)	Elif Karaağaç Çoruhlu	Prof. Dr. Betül Aydın	Marmara Üniversitesi	Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık	
2001	İlköğretimde deprem ve depremin zararlarından korunma yollarının öğretimi	Mehmet Kürşat Koca	Dr. Öğr. Üyesi Ünal Özdemir	Atatürk Üniversitesi	Sosyal Bilimler Enstitüsü	Sosyal Bilimler ve Türkçe Eğitimi	
2000	İlköğretim okullarındaki öğretmenlerin deprem öncesi ve deprem sonrası öğrenme-öğretme başarıları ile deprem sonrası oluşabilecek değişiklikler	Muzaffer Yıldız	Doç. Dr. Semra Ünal	Marmara Üniversitesi	Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Sınıf Eğitimi	

Kaynaklar

- Aksoy, B. (2013). Depremi yaşamış olan 9. Sınıf öğrencilerinin “deprem” kavramına yönelik algılarının nitel açıdan incelenmesi. *Zeitschrift für die Welt der Türken Journal of World of Turks*, 5(1), 247-265.
- Aldırmaz, Y. (2020). *Türkiye’de akademide cinsiyet eşit(siz)liği raporu: 2020*. https://www.researchgate.net/publication/342511353_Turkiye'de_Akademide_Cinsiyet_Esitsizligi_Raporu_2020_Gender_Inequality_Report_at_the_Academy_in_Turkey_2020 adresinden 02.10.2020 tarihinde erişilmiştir.
- Atabey, E. (2000). *Deprem*. Eğitim Serisi, No.34. Ankara: Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü.
- Atabey, E. (2000). *Deprem*. Eğitim Serisi, No.34. Ankara: Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü.
- Başbüyük, A. (2004). Yetişkinlerde deprem bilgisi ve etkili faktörlerin incelenmesi. *Millî Eğitim Dergisi*, 161(1), 215-218.
- Cin, M. (2016). Türkiye’deki deprem eğitimi araştırmaları: betimsel içerik analizi. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(1), 301-313.
- Dede, Y. (2017). *Nitel Yöntemler*. S. B. Demir (Çev. Ed.), Araştırma deseni nitel, nicel ve karma yöntem yaklaşımları içinde (183-213). Ankara: Eğiten Kitap.
- Demiröz, N. (2019). *İlköğretim kurumlarında öğrencilerin deprem, yangın ve tahliye konusunda bilgi durum tespitlerinin yapılması*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Gedik Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Dikmenli, Y. ve Gafa, İ. (2017). Farklı eğitim kademelerine göre afet kavramı. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 44, 21-36.

- Dikmenli, Y., Altay, O., İnaltekin, M. ve Çam, F. N. (2019, 3-5 Ekim). *Afetler konusunda hazırlanan lisansüstü tezlerin genel eğilimleri*. II. Uluslararası Coğrafya Eğitimi Sempozyumu (UCEK 2019), Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir.
- Ergin K., Güçlü U. ve Uz, Z. (1967). *Türkiye ve civarının deprem kataloğu*. İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi.
- Ergünay, O. (1996, 15-16 Şubat). *Afet yönetimi nedir? nasıl olmalıdır?* Tubitak Deprem Sempozyumu (263), Ankara.
- Ergünay, O. (2008, 20 Eylül). *Afet yönetiminde kurumsal yapılanma ve mevzuat nedir. Nasıl olmalıdır*, İstanbul Depremi Beklerken Sorunlar ve Çözümler, Bildiriler Kitabı, CHP İstanbul Deprem Sempozyumu, 97-108, İstanbul.
- Ergünay, O. ve Özmen, B. (2013, 25-27 Eylül). Afet yönetimi açısından van depreminden elde edilen dersler. 2. *Türkiye Deprem Mühendisliği ve Sismoloji Konferansı*, Hatay.
- Işık, Ö., Aydınlioğlu, H. M., Koç, S., Gündoğdu, O., Korkmaz, G. ve Ay, A. (2012), Disaster management and disaster oriented health services. *Eur Arch Med Res*, 28(2), 82-123.
- Kahyaoğlu, B. (2016). *Tekirdağ kentinde doğal afet ve eğitim parkı planlanması üzerine bir çalışma*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Namık Kemal Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Tekirdağ.
- Martin, G. R. (1969). Earthquake engineering research at the University of Auckland. *Bulletin of the New Zealand Society for Earthquake Engineering*, 2(4), 474-481.
- Miles, M. B. ve Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: an expanded sourcebook*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- O'Neil, M. L., Aldanmaz, B., Quirant Quiles, R. M., Rose, N., Altuntaş, D., Tekmen, H., ve Kar, A. (2019). *Türkiye'de yükseköğretimdeki cinsiyet eşit (siz) liği: 1984-2018*. Toplumsal Cinsiyet ve Kadın Çalışmaları Araştırma Merkezi.
- Özdemir, Ü., Ertürk, M. ve Güner, İ. (2001). İlköğretimde deprem ve depremin zararlarından korunma yollarının önemi. *Doğu Coğrafya Dergisi*, 7(7), 109-131.
- Özmen, F. ve Sever, R. (2019). Türkiye'de doğal afetler üzerine yapılan lisansüstü tezler hakkında bir inceleme (2000-2017). *Turkish Studies-Educational Sciences*, 14(3), 801-831.
- Patton, M. Q. (2002). *Qualitative research & evaluation methods (3rd Edm)*. Thousand Oaks.
- Scheidegger, A. (1994). Hazards: Singularities in geomorphic systems, *Geomorphology*, 1(10), 19-25.
- Selçuk, Z., Palancı, M., Kandemir, M. ve Dündar, H. (2014). Eğitim ve bilim dergisinde yayınlanan araştırmaların eğilimleri: içerik analizi. *Eğitim ve Bilim*, 39 (173), 430-453.
- Şahan, C. (2019). *Afet eğitim merkezinde simülasyon yöntemi kullanılarak verilen afet ve deprem eğitimlerinin ortaokul öğrencileri üzerindeki etkisinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Çanakkale.
- Şahin, C. ve Sipahioğlu, Ş. (2002). *Doğal afetler ve türkiye*. Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.
- Şahin, C., Doğanay, H. ve Özcan, N.A. (2004) *Türkiye coğrafyası ve jeopolitiği (Fiziki-Beşerî-Ekonomik-Jeopolitik)*. Ankara: Gündüz Eğitim.

- T.C. Başbakanlık Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı AFAD. (2014). https://www.afad.gov.tr/kurumlar/afad.gov.tr/3923/xfiles/turkiye-afet-farkindaligi-ve-afetlere-hazirlik-arastirmasi_-2014-edited.pdf. adresinden 07.10.2020 tarihinde erişilmiştir.
- T.C. Başbakanlık Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı AFAD. (2019). https://www.afad.gov.tr/kurumlar/afad.gov.tr/e_Kutuphane/Kurumsal-Raporlar/Afet_Istatistikleri_2020_web.pdf. adresinden 07.10.2020 tarihinde erişilmiştir.
- T.C. Başbakanlık Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı AFAD. (2020). <https://deprem.afad.gov.tr/genelistatistikler> adresinden 10.10.2020 tarihinde erişilmiştir.
- The international disaster database. (2019). The international disaster database. <http://www.emdat.be> adresinden 10.09.2020 tarihinde erişilmiştir.
- Uluğ, A. (2009, 8-10 Ocak). *Nasıl bir afet yönetimi*. Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği (TMMOB) İzmir Kent Sempozyumu, 1-18, İzmir.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin.
- Yılmaz, A. (2003), *Türk kamu yönetiminin sorun alanlarından biri olarak afet yönetimi*. Ankara: Pegem.

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

The earthquakes in Turkey cause significant loss of life and property since they happen frequently. Strong response plans were planned and sought to be implemented after the earthquakes. Therefore, monitoring of the thesis development and changes concerning the earthquake in Turkey is important to show the reflection of these implementations. The goal of this thesis is to decide the general trends in postgraduate studies carried out in the field of earthquake education. For this purpose, the distribution of postgraduate thesis studies based on the gender of the thesis author of the graduate thesis studies, the thesis advisor gender, thesis advisor title, publication year, university, institute, field of science, subject area, research method, data collection method, data analysis method, sample type, sample group, and sample number has been tried to be demonstrated.

Method

Qualitative research has been implemented and the method of document analysis has been used as a method of data collection. The master's and doctoral theses at the National Thesis Center of the Higher Education Council are the databases for this study. The keyword "Earthquake" was scanned in the field of the thesis title and then, filtered with the education keyword in the subject, and 42 theses were found. Acquired data were analyzed with the descriptive content analysis method.

Result, Discussion and Conclusion

We see that 73,81% of the theses which were written in the field of earthquake education were supervised by male advisors, while 26,19% of them were supervised by female advisors. When the academic titles of these thesis advisors are examined, the ratio of studies carried out under the title of a Dr. Faculty Member is 38,10%, the ratio of studies supervised under the title of Prof. Dr. is 35,71%, and the ratio of the studies supervised with the title of Assoc. Dr. is 26,19%.

The theses published in the area of earthquake education have been determined to cover the years 2000-2020. It was decided that the year 2019 was the year in which the highest number of theses (9) was published. In the field of earthquake education, the theses have been prepared in 23 different universities. We see that the university with the most published studies was Fırat University with a ratio of 11,90% (f = 5).

It can be shown that theses in the field of earthquake education are targeted to 16 different fields of science. Most of the studies were conducted in the fields of social studies education with a ratio of 16,67% (f = 7) and building education with a ratio of 14,29% (f = 6). Concerning the methods of the theses conducted in the field of earthquake education, 66,67% (f = 28) of them have quantitative, 19,05% (f = 8) of them have qualitative, 7,14% (f = 3) of them have mixed research and experimental research designs.

In the thesis studies performed in the field of earthquake education, the survey was the most favored method of data collecting at a ratio of 42,86% (f = 18). In the thesis studies conducted in the field of earthquake education, the most preferred sampling method is the convenience sampling method at a rate of 54,76% (f = 23).

When the distribution of graduate studies performed in the field of earthquake education by gender of the thesis advisors was examined, it was decided that the theses prepared under the supervision of male advisors were more than those prepared under the supervision of female advisors. When the academic titles of the advisors who supervise postgraduate studies in the field of earthquake education are reviewed, the title with the highest number was Dr. Fac. Member. We see that the theses

that are supervised by males with the title of Prof. Dr., Assoc.Dr., and Dr. Fac. Member were more than the theses supervised by females.

When the year of publishing of the postgraduate studies provided in the field of earthquake education is investigated, it is decided that they cover the years 2000-2020. It was decided that the year 2019 was the year in which the highest number of theses was published with nine theses. The number of theses published in 2002 was four, while the number of theses published in 2003, 2008, 2010, and 2011 was three, the number of theses published in 2001, 2009, 2013, 2014, 2016, and 2017 was two, and the number of theses published in 2000, 2004, 2007, 2015 and 2020 was one. In this context, we see that after the earthquakes, the research undertaken while the event was new was increased, and when the event began to settle down, the number of thesis studies decreased. This situation also supports the findings. It is projected that there will be an increase in the research to be performed on this subject following the Izmir earthquake in 2020.

In the field of earthquake education, the theses have been prepared in 23 different universities. Firat University was the university with the highest number of studies conducted. When analyzing the distribution of theses written in the field of earthquake education, 16 different science fields have been listed. We see that most of the studies are conducted in the fields of social studies education and building education when we compare them to other science fields.

Based on the distribution of these methods in the field of earthquake education, it was concluded that the quantitative research method was the most commonly implemented. While qualitative research is the second most preferred research method compared to other research designs. Mixed research and sample research are the least favored methods of research among others. Survey research has been reported as the most favored design among quantitative research designs. Using survey research mostly in the field of earthquake education can be understood as concentrating on studies aimed at assessing the effects of the earthquake.

When we look at the distribution of data collection methods in the thesis studies performed in the field of earthquake education, it was concluded that the questionnaire was the most favored one. Test, document review, and sampling methods are the most favored methods of data collection after the survey. Inventory and survey; achievement test, perception/attitude/personality/ability test, and interview form; questionnaire and interview form are the least favored methods in theses examined and that are used together in the same research to collect data.

When the sampling group of the thesis studies performed in the context of earthquake education was analyzed, it shows that studies were mainly undertaken with elementary and secondary school students. The study shows that while there are studies with the sampling groups of primary school teachers, building, undergraduate students, building damage assessment reports, and high school students; there are also studies conducted with multiple sampling groups like secondary and high school students, elementary and secondary school teachers.

Since the number of female researchers and thesis advisors in the field of earthquake-related education is less than the male researchers, further research to be carried out by female researchers and advisors could add a different perspective to the literature.

The analysis indicates that postgraduate studies in the field of earthquake education have not been steadily increasing over the years. For this purpose, by performing regular education studies, every segment of society may take action on this matter.

Owing to the vast number of studies using the convenience sampling method, further studies can be performed using different sampling methods. In particular, the maximum variation sampling can be used to evaluate the general trend towards earthquake-related education across the country.

Considering that the studies performed with a sample group of elementary and secondary school students higher in number, studies with the sample group from high school and undergraduate students can be carried out.

Since the postgraduate theses written only in Turkey have been examined, the earthquake-related theses in the education field and published abroad can be investigated and comparisons can be made with Turkey.